

Прізвище	Кірчук	
Ім'я	Євгеній	
По батькові	Ілліч	
Дата народження	09 квітня 1996 р.	
Освіта	Вища – у 2018 році закінчив Одеський державний аграрний університет і отримав диплом магістра за спеціальністю «Захист і карантин рослин»	
Аспірант/здобувач	Після захисту дисертації працює молодшим науковим співробітником відділу селекції та насінництва пшениці СГІ – НЦНС	
Форма навчання	Очна, денна	
Дата, підстава зарахування	11 вересня 2020 р. (наказ № 27 від 10 вересня 2020 р.)	
Спеціальність	201 Агрономія	
Спеціалізація	Селекція і насінництво	
Тема дисертаційної роботи	«Селекційне покращення пшениці м'якої озимої шляхом комбінування різних генетичних систем стійкості до бурої іржі для умов Степової зони України» (затверджено рішенням вченої ради Селекційно-генетичного інституту – Національного центру насіннєзнавства та сортовивчення, протокол № 7 від 16 жовтня 2020 р.). Захист дисертації відбувся 14.08.2024 р.	
Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами	Дослідження за темою дисертаційної роботи виконуються в межах: - ПНД НААН 13 на 2016-2020 рр. «Селекція зернових і зернобобових культур» за завданням 13.00.01.01.Ф «Вивчити закономірності комбінування різних генетичних систем стійкості до біотичних і абіотичних факторів та створити сорти пшениці м'якої озимої універсального типу з потенціалом врожайності 10,5-12,5 т/га, сильні та екстрасильні за якістю зерна для умов степу України», № д.р. 0116U000672; - ПНД НААН № 13 на 2021-2025 рр. «Зернові, круп'яні, зернобобові культури» за завданням 13.00.02.01.Ф «Дослідження донорських властивостей нових генетичних джерел продуктивності, якості зерна та стійкості при внутрішньовидовій гібридизації пшениці м'якої озимої і на цій основі створення сортів екстрасильних за якістю зерна та адаптованих до змін клімату в Степу України». № д.р. 0121U107893	
Основні положення дисертаційної роботи	Актуальність теми. У сучасних умовах інтенсифікації с.-г. виробництва створення сортів стійких до основних хвороб, що поширені в певній зоні його вирощування завжди було і є гострою проблемою. Бура іржа (<i>Puccinia recondita</i> f. sp. <i>tritici</i> Rob. ex. Desm) є однією з найнебезпечніших та поширеніших хвороб пшениці м'якої озимої у світі. М'які зими у південному регіоні України сприяють розвитку епіфітотій, які останнім часом спостерігаються 2-3 рази кожні 5 років, за рахунок чого втрати врожаю можуть сягати до 25-35% особливо у високо сприйнятливих сортів, при чому відбувається погіршення показників якості зерна. Одним з найефективніших способів боротьби з цією хворобою була і залишається селекційна	

робота по створенню сортів стійких до бурої іржі та успішне впровадження їх у виробництво. Використання відомих генів кращих зарубіжних і вітчизняних колекцій та їх оптимальне поєднання є досить ефективним шляхом вирішення цієї проблеми.

Тому поглиблені дослідження цих генетичних систем стійкості, а також можливості їх комбінування між собою та з іншими цінними господарськими ознаками і властивостями є актуальним як в теоретичному, так і в практичному плані.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Наукові дослідження за темою дисертації є складовою частиною тематичного плану Селекційно-генетичного інституту – Національного центру насіннєзнавства та сортовивчення і були виконані у відділі селекції та насінництва пшениці протягом 2020–2024 років у межах ПНД НААН 13 на 2016–2020 рр. «Селекція зернових і зернобобових культур» за завданням 13.00.01.01.Ф «Вивчити закономірності комбінування різних генетичних систем стійкості до біотичних і абіотичних факторів та створити сорти пшениці м'якої озимої універсального типу з потенціалом врожайності 10,5–12,5 т/га, сильні та екстрасильні за якістю зерна для умов степу України» (номер державної реєстрації 0116U000672), ПНД НААН 13 на 2021–2025 рр. «Зернові, круп'яні, зернобобові культури» за завданням 13.00.02.01.Ф «Дослідження донорських властивостей нових генетичних джерел продуктивності, якості зерна та стійкості при внутрішньовидовій гібридизації пшениці м'якої озимої і на цій основі створення сортів екстрасильних за якістю зерна та адаптованих до змін клімату в Степу України» (номер державної реєстрації 0121U107893).

Наукова новизна отриманих результатів:

Уперше в умовах півдня України досліджено селекційну цінність колекційного та селекційного матеріалу за стійкістю до бурої іржі в залежності від генетичних систем контролю ознаки різного еколого-географічного походження. Показано можливості комбінування в одному генотипі різних генетичних систем, їх ефективність при створенні селекційного матеріалу з пролонгованою стійкістю до зазначеної хвороби.

Удосконалено методичні підходи щодо створення генотипів стійких до бурої іржі. Запропоновано спеціальну схему селекційного процесу з метою підвищення ефективності комбінування (пірамідкування) різних генетичних систем стійкості до цієї хвороби, на основі якої одержано вихідний матеріал для селекції (7 ліній озимої м'якої пшениці) з ефективним поєднанням генів стійкості різного походження, який має генетичний потенціал стійкості до бурої іржі та комплекс інших господарсько- і біологічно цінних ознак і властивостей.

Набули подальшого розвитку дослідження щодо особливостей успадковування ознаки стійкості пшениці м'якої озимої до бурої іржі на гібридах від схрещувань батьків з різними генетичними механізмами контролю стійкості.

Практичне значення одержаних результатів. Доведено ефективність включення до селекційного процесу батьківських компонентів з різними генетичними системами стійкості до бурої іржі, що забезпечує формування пірамідальної стійкості до даної хвороби.

Удосконалено елементи методології селекційного процесу озимої м'якої пшениці при створенні сортів із пірамідальною

	стійкістю до бурої іржі. Одержано новий вихідний матеріал для селекції з ефективним поєднанням генетичних систем стійкості різного походження, що було підтверджено за допомогою ПЛР аналізу. Отримані лінії характеризуються пролонгованою стійкістю до зазначеної хвороби у комплексі із іншими важливими господарськими ознаками і можуть бути цінним вихідним матеріалом для селекційного покращення пшениці м'якої озимої шляхом комбінування різних генетичних систем стійкості до бурої іржі. Особиста участь здобувача в одержанні наукових та практичних результатів, що викладені в дисертаційній роботі полягає у самостійному аналізі вітчизняних та зарубіжних літературних джерел за темою дисертаційної роботи, розробці програми досліджень, виконанні експериментальних польових і лабораторних досліджень, узагальненні, математичній обробці й аналізі отриманих результатів, формулюванні загальних висновків та рекомендацій для практичної селекції. Публікації за темою дисертації виконано як особисто, так і у співавторстві. У роботах, опублікованих у співавторстві, частка здобувача складає 35-60%. Рекомендації для практичної селекції 1. Для підвищення ефективності селекційної роботи зі створення вихідного матеріалу та сортів із пірамідальною стійкістю до бурої іржі пропонується використовувати спеціальну схему селекційного процесу з обов'язковою перевіркою, на завершальних етапах селекції, за допомогою ПЛР-аналізу, наявності у генотипах ліній, відібраних за комплексом господарсько-цінних ознак, піраміди генів стійкості до бурої іржі. 2. Ефективними джерелами генів, що забезпечують високі показники стійкості до бурої іржі при гібридизації можуть слугувати сорти західноєвропейської селекції. 3. Створені селекційні лінії (в кількості 7 шт.) із пролонгованою стійкістю до бурої іржі та комплексом інших господарсько-цінних ознак, що несуть у своєму генотипі піраміди Lr-генів: Ер. 13122, Ер. 13022, Ер. 13222, Ер. 14422 – Lr22a + Lr23 + Lr26 + Lr32 + Lr34 + Lr46 та Лют. 21422, Лют. 21322, Лют.21622 – Lr22a + Lr23 + Lr32 + Lr34 + Lr46 рекомендовано використовувати в селекційних установах України.
Публікації	СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ Статті в наукових фахових виданнях: 1. Кірчук Є.І., Алексеєнко Є.В. Генетичні джерела стійкості пшениці м'якої озимої до бурої іржі, та їх цінність в ювенільний період розвитку. Зернові культури. 2022. Т. 6. № 2. С. 30–34. DOI: https://doi.org/10.31867/2523-4544/0228 2. Кірчук Є.І., Алексеєнко Є.В. Селекційна цінність донорів стійкості пшениці м'якої озимої до бурої іржі в умовах півдня України. Аграрні інновації. 2022, № 15. С.78–82. DOI: https://doi.org/10.32848/agrar.innov.2022.15.12 3. Кірчук Є.І., Алексеєнко Є.В. Дослідження ефективності генетичних систем стійкості, різного походження до бурої іржі в процесі селекції пшениці м'якої озимої. Аграрні інновації. 2023, № 18. С. 178–182. DOI: https://doi.org/10.32848/agrar.innov.2023.18.24 4. Ye. I. Kirchuk, Ye. V. Alieksieienko, Ye. A. Holub, N. O. Honcharuk. Inheritance of resistance to leaf rust by combining different genetic control systems for the trait. Ukrainian Journal of Natural Sciences. 2024, № 7. P. 113–120. DOI: https://doi.org/10.32782/naturaljournal.7.2024.12

	Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації 5. Алексєєнко Є. В., Кірчук Є. І. Цінність деяких донорів стійкості до бурої іржі для селекції пшениці м'якої озимої в умовах півдня України. Новітні агротехнології : матеріали міжнародної науково-практичної конференції Київ, 31 серпня, 2022. С. 14–15. 6. Кірчук Є. І., Алексєєнко Є. В., Васильєв А. А., Бабаянц О. В., Гончарук Н.О. Порівняльна характеристика селекційного матеріалу від різних генетичних систем стійкості до бурої іржі в умовах степової зони України. Селекція агрокультур в умовах змін клімату: напрями та пріоритети : міжнародна науково-практична online-конференція. Київ, 30 вересня. 2022.С.23 7. Кірчук Є. І., Алексєєнко Є. В., Гончарук Н. О. Ефективність різних еколого-географічних систем стійкості пшениці м'якої озимої до бурої іржі в процесі їх об'єднання в умовах півдня України. Селекція, генетика, та біотехнологія сільськогосподарських рослин: досягнення інновації та перспективи : міжнародна наукова інтернет-конференція, м. Одеса , СГІ – НЦНС, 26 жовтня 2022. С. 123–125. 8. Kirchuk Ye. I., Aliksieienko Ye. V. Efficiency of different genetic systems of resistance to leaf rust in the steppe zone of Ukraine. Cereal Breeding - Challenges and Opportunities for Global Improvement : Eucarpia Cereals Section Conference, Szeged, Hungary, 15–20.05.2023. P.80. 9. Кірчук Є. І., Алексєєнко Є. В., Голуб Є. А. Генетичний аналіз стійкості до бурої іржі у популяціях F2 озимої м'якої пшениці залежності від комбінування різних генетичних систем контролю ознаки. The impact of the war on the development of Ukraine's agricultural sector : International scientific conference, Częstochowa, the Republic of Poland, December 6–7, 2023. С. 19–22. 10. Kirchuk Ye. I., Aliksieienko Ye. V., Holub Ye. A., Honcharuk N. A. Analysis of resistance to leaf rust and main economically valuable traits in winter bread wheat lines depending on combinations of genes of different origin. Стан, проблеми та напрями селекції і насінництва пшениці в умовах сучасних викликів : матеріали міжнародної наукової конференції присвяченої 120-річчю від дня народження академіка Федора Григоровича Кириченка (1904 – 1988), м. Одеса, Україна, 28 березня, 2024. С. 125–126. 11. Kirchuk Ye. I., Aliksieienko Ye. V., Holub Ye. A., Honcharuk N. A. Characterisation of bread winter wheat lines selected in the process of breeding by combining leaf rust resistance genes of different origin. Стан, проблеми та напрями селекції і насінництва пшениці в умовах сучасних викликів : матеріали міжнародної наукової конференції присвяченої 120-річчю від дня народження академіка Федора Григоровича Кириченка (1904 – 1988), м. Одеса, Україна, 28 березня, 2024. С. 127–128. 12. Галаєв О. В., Галаєва М. В., Кірчук Є. І., Rahmatov M. Ідентифікація генів стійкості до бурої листової іржі в лініях м'якої пшениці селекції СГІ-НЦНС. Стан, проблеми та напрями селекції і насінництва пшениці в умовах сучасних викликів : матеріали міжнародної наукової конференції присвяченої 120-річчю від дня народження академіка Федора Григоровича Кириченка (1904–1988), м. Одеса, Україна, 28 березня, 2024. С. 117–119.
Складено іспити, заліки	Філософія – 4 кредити ЄКТС Іноземна мова професійного спрямування (англійська) – 8 кредитів ЄКТС

	Інноваційні технології в педагогіці вищої школи – 3 кредити ЄКТС Методологія, організація і технологія наукових досліджень – 6 кредитів ЄКТС Теоретичні основи селекції та насінництва сільськогосподарських культур – 6 кредитів ЄКТС Селекція і насінництво самозапильних культур – 10 кредитів ЄКТС Біохімія у селекції сільськогосподарських культур – 3 кредити ЄКТС Сільськогосподарська фітопатологія з основами імунології – 3 кредити ЄКТС Педагогічна практика – 3 кредити ЄКТС Всього 46 кредитів ЄКТС
Науковий керівник	Алексєєнко Євгеній Вікторович – кандидат сільськогосподарських наук, провідний науковий співробітник відділу селекції та насінництва пшениці Селекційно-генетичного інституту – Національного центру насіннєзнавства та сортовивчення. Коло наукових інтересів: - вивчення генетичного різноманіття озимої м'якої пшениці за стійкістю до проростання зерна на пні й ознаками, що її визначають, на сортах і колекційних зразках різного походження; виявлення зв'язків між ознаками стійкості до проростання зерна в колосі та врожайністю, показниками якості зерна й посівними показниками насіння; - встановлення характеру прояву стійкості до передзбирального проростання та ознак, що її визначають, у гібридів різних генерацій, а також характер успадкування цієї ознаки в результаті різних схем схрещувань контрастних батьківських форм; - вивчення ефективності добору за ознаками стійкості до проростання зерна в колосі на гібридах різних схем схрещувань і в різних поколіннях; - дослідження генетичного різноманіття озимої м'якої пшениці за стійкістю до бурої іржі, на сортах і колекційних зразках різного походження; - вивчення закономірностей комбінування різних генетичних систем стійкості до основних фітозахворювань у поєднанні з комплексом інших господарсько-біологічних ознак і властивостей пшениці м'якої озимої; - вивчення ефективності добору за ознакою стійкості до основних фітозахворювань на гібридах різних схем схрещувань і в різних поколіннях; - дослідження донорських властивостей та ефектів ідентифікованих генів продуктивності та стійкості до хвороб від кращих західноєвропейських сортів та селекційних ліній при внутрішньовидовій гібридизації з місцевими сортами і лініями пшениці. Алексєєнко Є.В. вперше на півдні України виявлено генетичне різноманіття колекційного й селекційного матеріалу за тривалістю періоду спокою насіння та встановлено, що ця ознака змінюється в залежності від географічного й генетичного походження зразків пшениці м'якої озимої. Встановлено особливості успадкування стійкості до проростання зерна на пні в гібридів озимої м'якої пшениці від схрещування батьківських форм з різним рівнем прояву ознаки, генетичного контролю стійкості пшениці до передзбирального проростання. Показано динаміку мінливості амілолітичної активності,

седиментації, кількості та якості сирової клейковини в залежності від ступеню проростання зерна на пні.

Розроблено (у співавторстві) принципово нову методику оцінки гібридного матеріалу на стійкість до проростання зерна на пні шляхом імітації в кліматичній камері дощу, штучно створених однорідних умов проростання зерна в колосі з наступним індивідуальним доббором стійких генотипів із гібридних популяцій F₂- F₄.

Досліджено генетичне різноманіття пшениці м'якої озимої за стійкістю до бурої іржі, на сортах і колекційних зразках різного географічного і генетичного походження.

Дістали подальшого розвитку дослідження впливу на стійкість до основних фітозахворювань на півдні України різних генетичних систем пшеничного генотипу.

Створено і залучено в селекційний процес, на основі вищевказаних наукових доробок, велику кількість селекційного матеріалу пшениці м'якої озимої, що характеризується оптимальними параметрами стійкості до передзбирального проростання зерна в колосі, стійкістю до основних фітозахворювань на півдні України, високими адаптивними властивостями до високих і низьких температур в умовах зміни клімату та високими показниками хлібопекарної якості зерна. На цій основі створено і впроваджено близько 20 сортів пшениці м'якої озимої, що відповідають сучасним умовам сільськогосподарського виробництва.

Публікації:

1. Литвиненко М.А., Алексєєнко Є.В. Період спокою у насіння озимої м'якої пшениці в умовах південного Степу України. Аграрний вісник Причорномор'я. Одеса: СГП. 1998. Вип. 2.С.103-109
2. Литвиненко М.А., Алексєєнко Є.В. Генетический анализ устойчивости к предуборочному прорастанию зерна в колосе на гибридах озимой мягкой пшеницы F₂ и F₃. Цитология и генетика. 1998. № 6.С.69-73
3. Литвиненко М.А., Алексєєнко Є.В. Період спокою та його вплив на господарсько-біологічні ознаки озимої м'якої пшениці в залежності від проростання насіння. Херсон. 1999. № 2.С.120-123
4. Литвиненко М. А., Алексєєнко Є.В. Мінливість посівних, урожайних якостей насіння та зимостійкості пшениці м'якої озимої (*Triticum aestivum* L.) в залежності від терміну пророщування насіння.Збірник наукових праць СГП-НЦНС. Одеса, 2016. Вип. 28(70).С.7-14.
5. Литвиненко М.А., Алексєєнко Є.В. Влияние аллельного состояния Gld 1В хромосомы озимой мягкой пшеницы на устойчивость к прорастанию зерна в колосе. Адаптивная селекция растений. Теория и практика. Тезисы международной конференции 11-14 ноября 2002 г. Харьков, Институт растениеводства им. В.Я. Юрьева.
6. Литвиненко М.А., Алексєєнко Є.В. Успадкування гібридними популяціями F₂ стійкості до проростання зерна озимої м'якої пшениці в колосі.- Тезиси міжнародної конференції молодих учених "Современные проблемы генетики, биотехнологии и селекции растений", Институт растениеводства им. В.Я. Юрьева, г. Харьков, 19-23 мая 2003 г.
7. Алексєєнко Є.В. Мінливість урожайних якостей насіння пшениці м'якої озимої в залежності від терміну його проростання.-Гончарівські читання: збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції присвяченої 84-річчю з дня народження доктора с.-г. наук, професора

	Гончарова М.Д. (28.05.2013). Суми: Сумський національний аграрний університет, 2013. 240с. 8. Литвиненко М.А., Алексеєнко Є.В. Аллельное состояние глиадинкодирующего локуса 1В хромосомы озимой мягкой пшеницы и его влияние на устойчивость к прорастанию зерна в колосе.- Илмий Маколалар Тўплами. «Сангзор» нашриёти. – Жиззах – 2013 «Ўзбекистонда галлачиликнинг яратилган илмий асослари ва уни ривожлантириш истикболлари» мавзусида халқаро илмий-амалий конференцияси. С.35-38 9. Литвиненко М. А., Є.В. Алексеєнко. Використання білкових маркерів у селекції пшениці м'якої озимої на стійкість до проростання зерна в колосі. Збірник наукових праць СГІ – НЦНС. 2013. Вип. 21(61). С. 39-43 10. Литвиненко М. А., Є.В. Алексеєнко. Перспективи селекційного використання зразків пшениці західноєвропейського сорто типу – носіїв транслокації 1BL/1RS та локусу Lr34. Збірник наукових праць СГІ – НЦНС. 2015. Вип.26 (66). С.21-32 11. Литвиненко М. А., Є.В. Алексеєнко. Мінливість посівних, урожайних якостей насіння та зимостійкості озимої м'якої пшениці в залежності від терміну проростання насіння.- Збірник наукових праць СГІ – НЦНС. 2016. Вип.28 (68). С.7-14 12. Алексеєнко Є.В., Литвиненко М.А., Бабаянц О.В., Гончарук Н.О., Кірчук Є.І. Донорський ефект деяких генетичних систем стійкості пшениці м'якої озимої до бурої листової іржі в умовах півдня України. Селекція зернових та зернобобових культур в умовах змін клімату: напрями і пріоритети: Тези доповідей Міжнародної наукової конференції. СГІ – НЦНС, м. Одеса, Україна, 5 травня 2021 року. С.120-121
Науковий керівник	Голуб Євгенія Анатоліївна – кандидат сільськогосподарських наук, провідний науковий співробітник відділу селекції та насінництва пшениці Селекційно-генетичного інституту – Національного центру насіннєзнавства та сортовивчення. Коло наукових інтересів: - виявлення ефектів взаємодії ідентифікованих генів, що сприяють формуванню генотипів із пірамідальною стійкістю до хвороб, а також посухо-жаростійких і морозо-зимостійких варіантів шляхом оптимального комбінування фізіолого-генетичних механізмів; - встановлення ефективності у селекційному процесі вихідного матеріалу пшениць-дворучок у підвищенні адаптивного потенціалу та продуктивності в умовах півдня України та змін клімату; - дослідження методів та прийомів підвищення ефективності рекомбінаційного процесу та при внутрішньовидовій гібридизації ідентифікації джерел цінних ознак і властивостей в процесі селекції за використання сучасних біотехнологічних методів та штучних інфекційних і провокаційних фонів; - у дослідженнях якості зерна, окрім хлібопекарських показників, уточнення геногеографії розповсюдження алелів з позитивним впливом на якість зерна пшениці; - створення генетичного матеріалу з підвищеним вмістом білка на основі генів GPC-B1 та <i>Ae. tauschii</i>, а також білозерних генотипів хлібопекарської пшениці. Публікації: 1. Благодарова О.М., Литвиненко М.А., Голуб Є.А. Геногеографія алелів гліадин-, глютенінкодуєчих локусів українських сортів озимої

- м'якої пшениці та їх зв'язок з агрономічними ознаками. Збірник наукових праць СГІ-НАЦ НАІС.Одеса,2004. № 6, Ч.2. С. 124–138.
2. Литвиненко М.А., Голуб Є.А. Ідентифікація зразків колекції ярої м'якої пшениці за електрофоретичними спектрами запасних білків. Збірник наукових праць СГІ-НАЦНАІС.2007. № 10(50). С.89–98.
3. Литвиненко М.А., Голуб Є.А. Підвищення генетичного потенціалу продуктивності і показники якості зерна в селекції озимої м'якої пшениці. Збірник наукових праць Уманського державного аграрного університету. Умань, 2008. С. 389–399.
4. Голуб Є.А., Литвиненко Р.І. Різні генетичні джерела якості зерна озимої м'якої пшениці при внутрішньовидовій гібридизації. Збірник наукових праць СГІ – НЦНС. Одеса. 2009. № 14(54).С.57–68.
5. Литвиненко М.А., Голуб Є.А. Критерії ідентифікації екстрасильних генотипів озимої м'якої пшениці. Збірник наукових праць СГІ – НЦНС.Одеса, 2010.№16(56). С. 155–166.
6. Литвиненко М.А., Голуб Є.А., Литвиненко Р.І. Роль сортів у підвищенні хлібопекарної якості озимої м'якої пшениці. Збірник наукових праць СГІ – НЦНС. Одеса, 2011. №18. С.11–23.
7. Голуб Є.А., Топал М.М., Соломонов Р.В., Селекційні аспекти покращання хлібопекарської якості зерна пшениці м'якої озимої. Гончарівські читання : Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Суми. 2013. С. 34-36.
8. Литвиненко М.А., Голуб Є.А. Теоретичні аспекти селекції екстрасильних за якістю зерна генотипів пшениці м'якої озимої (*Triticum aestivum* L.). Збірник наукових праць СГІ – НЦНС.2017.Вип. 30(50). С. 9–22.
9. Литвиненко М.А., Голуб Є.А., Хоменко Т.М.. Особливості створення та ідентифікації екстрасильних за хлібопекарськими властивостями сортів пшениці м'якої озимої (*Triticum aestivum* L.). *Plant varieties studying and protection*, 2018. 14,№ 1. С. 66–74
10. Замбірборщ І.С., Шестопа О.Л., Чекалова М.С., Голуб Є.А. Тестування гаплопродукційної здатності різних гібридів пшениці м'якої в культурі пиляків *in vitro*. Фактори експериментальної еволюції організмів 2020. Т 26. С. 207-211.
11. Литвиненко М. А., Голуб Є. А., Литвиненко Р. І., Щербина З.В. Особливості створення екстрасильного сорту пшениці м'якої озимої Мудрість одеська та реалізації його генетичного потенціалу. Селекція і насінництво, 2020.№ 118. С. 45-57
12. Мощний І.І., Молодченкова О.О., Безлюдний О.О., Литвиненко М.А., Голуб Є.А., Фанін Я.С. Оценка интрогрессивных линий пшеницы по урожайности, сбору белка и устойчивости к болезням Фактори експериментальної еволюції організмів, 2021. – Т. 25. - Вип. 2 (47). С. 59-82.
13. Литвиненко М. А., Голуб Є. А., Фанін Я.С. Вплив пшенично-житніх транслокацій на урожайність та елементи продуктивності рослин пшениці м'якої озимої на півдні України. Зернові культури, 2022. 6,№ 1.С. 36–47.
14. Kirchuk Ye. I., Aliksieienko Ye. V., Holub Ye. A., Honcharuk N. O.. Inheritance of resistance to leaf rust by combining different genetic control systems for the trait. *Ukrainian Journal of Natural Sciences*. 2024, № 7. P. 113–120. DOI: <https://doi.org/10.32782/naturaljournal.7.2024.12>